

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Frunzului Nr. 16

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarife
și învoială.

Manșriștele pe se în-
păsoază.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor
Pe o jum. de an 12
Pe trei luni . . . 6

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20

TELEFON Nr. 226

O datorie.

București 22 Aprilie v. 1915.

În legătură cu recenta intruire a comitetului executiv al partidului conservator, organul oficial al guvernului «Vitorul» publică un remarcabil articol, din care reținem următoarele părți:

De la toți și mai ales de la acei cari sunt în fruntea păturii conducătoare a Statului, se cere o deplină înțelegere a însemnătății vremurilor prin cari trecem și a îndatoririlor pe cari ele ni le impun.

Au fost desigur exagerări în luptele politice de la noi; de multe ori în mijlocul încordărilor comune, pentru mai bine, ne-am oprit cu toții privirile, cu o satisfacțiune care își are poate obârșia în însăși originea noastră, la spectacolul frământărilor cari ne înouă din când în când viața publică.

În contra acestei predispoziții păgubitoare, au fost oameni cari înțelegând câte știrbiri se pot aduce astfel activității tuturor, au încercat să lupte din toate puterile.

O viață publică, întemeiată pe o concepțiune mai înaltă și a raporturilor dintre partide și a interesului general, cătră satisfacțiunea cărui trebuesc mereu îndreptate forțările noastre, este o necesitate ineluctabilă pentru un stat în formație.

Ne aflăm astăzi la o răscruce de drum, unde nu încapе a-lege și unde greșeli pornite din nestăpâniri condamnable, pot lovi în munca înaintașilor și periclită viitorul.

Nu pot fi folositoare prin urmare, nici agitațiuni sterile prin consecințele lor, nici șgduiri interne, cari ar turbura solidaritatea sufletească, necesară mai ales acum.

Nu numai în țările prinse în războiul crâncen, la care asistăm de aproape nouă luni, dar chiar în Statele neutre interesate de aproape la desfășurarea evenimentelor actuale, conducătorii politici — indiferent de fracțiunile politice cărora aparțin — și-au întins mâinile cu lealitate, trecând peste micile resentimente sau deosebiri fundamentale de vederi, cari i au putut despărți o întreagă viață de muncă și de luptă.

În vremuri normale, înlăuntrul granițelor unui Stat, progresul in-

sus este condiționat de ciocnirea — de multe ori violentă — a ideilor cari diferențiază grupările politice; în vremuri turburi însă când împrejurările pun în joc chiar viața statului — într-o viitoare și probabilă alcătuire internațională — frământările interne ar putea fi fatale.

Problemele, cari ni se pun în vremurile de acum, au o însemnătate legată de aproape întreg idealul nostru național.

Ele au fost puse prin lupta de interese ale altora, — dar consecințele încercării generale de astăzi ne privesc prea de aproape, pentru a nu releva cu teamă ceea ce ar putea constitui însăși slăbiciunea noastră într'un viitor mai apropiat . . .

Trecând peste neînțelegeri vremelnice, găind în patriotismul conducătorilor lui puțină unei conlucrări liniștite și temeinice, vom putea avea în țară acea unitate prevestitoare în totdeauna a zilelor bune.

Noul împrumut de război.

Din Viena se anunță:

Ministrul finanțelor a aprobat condițiunile noului împrumut de război. Ca pentru primul împrumut, emisiunea bonurilor de tezaur e cu 5 jum. la sută și va fi în circulație timp de 10 ani. Împrumutul e nelimitat și cursul său fix e de 95,25.

Starea de asediu în Tripolitania.

Agencia Ștefani din Roma telegraiază că întrun recent consiliu de miniștri ministrul coloniilor a comunicat colegilor săi rapoartele sosite în privința ultimelor fapte de arme din Sirta și în urma propozițiilor sale consiliul de miniștri a hotărât să proclame starea de război în Tripolitania dacă această măsură va deveni necesară, și să trimită întăririi trupelor italiene.

Serviciul militar până la 50 ani.

Din Viena se anunță: Monitorul oficial a publicat ordonanța imperială punând în vigoare estinderea obligativității militare a Londsturm-ului pe durata actualului război conform proiectului de lege relativ votat de parlamentul ungar și statuând că clasele mai în vârstă de 43—50 ani vor fi întrebunțate pe front numai după trimiterea în front a celorlalte clase.

Exagerări nepermise.

Cu prilejul marelui lupte din Galizia.

Știrile sosite Mercuri la Braşov despre marile succese ale armatelor noastre aliate în Galizia apuseană au produs la noi ca și în toate părțile țării și ale Germaniei o mare bucurie. Toți cei, ce de săptămâni de zile am așteptat cu respirația oprită rezultatul armelor noastre în nordul Monarhiei, am răsuflat ușurați, când din loc competent ni s'a transmis știrea, că a succes armatelor noastre să spargă întregul front rusesc din Galizia apuseană, lângă granița ungară și până la vărsarea Dunășului în mai multe puncte.

În comunicatele oficiale sosite în decursul zilei de Mercuri, anunțându-ni-se marea victorie, ni se spunea, între altele, că armatele aliate au făcut peste 30.000 prizonieri, au capturat 22 tunuri, 64 mitralieze și că succesele noastre cresc din ceas în ceas.

În loc ca să ne mulțumim cu acest prim și mare succes, semnalat Mercuri de statul nostru major, s'au găsit ziare în Braşov, cari au crezut de bine să exagereze rezultatele armatelor noastre, dobândite până Mercuri conform comunicatului oficial. Astfel ziarul local german aduce în numărul apărut Mercuri seara, în care publică și raportul oficial amintit mai sus, încă următoarea știre, într'adevăr senzațională:

„Pe baza unor știri particulare prada noastră de război s'ar urca la 148.000—160.000 prizonieri, 28.000 cai, 600 mitralieze, 483 tunuri, 450 automobile, 43 aeroplane, 4 trenuri sanitare și cantități colosale de muniții și materiale de război de tot soiul“.

Știrea aceasta, care a fost afișată și în vitrinele ziarelor maghiare din loc, a produs de sine înțeles o bucurie și agitație de nedescris. Publicul mare era estasiat de aceste succese colosale și nemiapomenite.

În curând a urmat însă reacțiunea. Confirmarea oficială a acestei știri din sorginte particulară, pusă în vedere de ziarele amintite, n-a urmat nici a doua zi, Joi, și nici astăzi, Vineri, căci cele mai noul telegame oficiale din Berlin și Budapesta, sosite până astăzi dimineața, înregistrând succesele tot mai mari ale armatelor noastre în Galizia, fixază numărul prizonierilor peste 40.000 (Vezi comunicatul german de azi) și peste 50.000 (Vezi comunicatul lui Höfer de az) iar despre materialul de arme și de război capturat, nu se publică deocamdată cifre amăn-

unțite, neputându-se stabili încă numărul cert.

Urmarea a fost că publicul mare, agitat și însetat după știri noi și amănunțite, a rămas cam decepționat, și în loc ca să se bucure din toată inima de frumosele rezultate oficiale dobândite de viteza noastră armată aliată, a început să tragă la îndoială chiar și succesele faptice și să-și verse năcazul asupra ziarelor, cari în mod nepermis l-au exploatat credulitatea. Ba însuși cartierul general al pressei de război, aflând despre aceste exagerări, s'a văzut nevoit a publica un comunicat (datat din Budapesta 5 Mai) în care se spune între altele, că »ceace se publică din izvor particular în privința numărului prizonierilor etc. este rezultatul unei aprecieri arbitrare (ökényes), care e lipsită de bază reală«.

Am scris aceste rânduri, deoparte pentru a protesta — tocmai în bineînțelesul interes al succeselor armatei noastre — în contra sistemului de exploatare a publicului mare prin știri exagerate, de altăparte pentru a motiva pentru ceziarul nostru nu publică și alte știri despre mersul și succesul operațiilor trupelor noastre decât cele oficiale venite din cartierele generale ale armatelor germane și austro-ungare, care sunt singure dătătoare de ton și în cari putem avea deplină încredere, fiind bazate pe realitatea împrejurărilor.

Din ziarele bucureștene.

— Spicuri. —

— Fine. —

Să analizăm acum situația militară a războiului, din punct de vedere românesc. Faza lui actuală este staționară. Rezultate hotărâtoare nu se constată pe nici unul din fronturi. Pe noi ne interesează frontul oriental.

Acest front dintre Rusia și Germania-Austria începe la granița aordică a României și pe distanța de 1200 km. merge până la marea Baltică. Vom examina două ipoteze: Rușii învingători: Rușii învingători, știm ce ne așteaptă. Ei vor să se stăpâni absolut asupra Mării Negre, pe care o numesc lac rusesc, și asupra Bosforului și Dardanelor. Aliații lor francezi și englezi nu consimt. Corolarul acestei stăpâniri va fi: ca Rusia să aibă drum pe uscat, nelătrerupt de la frontiera sa până la Constantinopol. Acest drum trece peste România, și ne ia gurile Dunărei și Dobrogea. Era adevărat timpul cât vor avea nevoie de forțele noastre pentru a-și realiza victoria, nu se dau în vorbă asupra corolarului. Mai mult, își făgăduiesc că

pot să stăpânești tot ce vei lua dela adversarul lui. La 1877 nu ne au făgăduit respectarea teritoriului, și după ce li s'a dat ajutor militar de-și-au desăvârșit victoria ne-au luat malul stâng al Dunărei dela Galați în jos? Și să se țină socoteală că atunci Rusia nu era aliată cu Franța și cu Anglia Acum victorioasă, crede cineva că Rusia se va împiedeca în planurile sale seculare de vre-un angajament oare care? Regatul român, chiar stăpân peste Carpați, la ce se va reduce viața sa politică și economică în ziua când va perde gurile Dunărei și litoralul mării? Va fi de fapt dependent de puterea slavă sau maghiară.

În ipoteza că rușii sunt învingători ce poate să urmeze? Rușii vor fi despărtați dela Dunăre. Noi luăm Basarabia.

Ce valoare poate avea pentru popoarele în luptă, intervenția militară a României? Pentru frontul oriental intervenția a 500 ori 600 de mii de români va fi hotărâtoare.

Din punct de vedere militar care problemă ar fi mai ușoară, alătura cu rușii sau contra rușilor? De sigur că contra rușilor.

În adevăr, să presupunem că mergem cu rușii; atunci ar trebui să atacăm o frontieră muntoasă de 700 ori 800 km. Rușii luptă de nouă luni la nordul Carpaților între Bucovina și Cracovia, și rezultatul este neînsemnat. Înainte și imediat după căderea cetății Przemysl dela nordul Carpaților, rușii noștri susțineau că luând această cetate rușii sunt ca și ajunși la Pesta și la Viena. Un ministru în Camera franceză socotea luarea Przemyslului ca cel mai mare fapt de arme rusesc. De când și până când o armată care se supune prin foame este pentru cuceritor un fapt de arme strălucit? Rușii sunt departe de victorie; ei au mare nevoie de un aliat care să cadă în spatele austriacilor. Problema militară a românilor alătura cu rușii este grea. Lupta cu Austria fiind pe o zonă muntoasă, chiar în caz de succes ne va costa foarte scump. Ca să înțelegem greutatea unei ofensive în munte să presupunem că pe valea Prahovei, între Predeal și Bușteni înaintea o armată. Câteva baterii de artilerie cu trageri repede, și câteva batalioane folosindu-se de dealurile pe sub care trece tunelul Azuga Bușteni și de dealul din față de pe stânga Prahovei, poate să oprească și chiar să înfrângă o armată întreagă.

O chestie importantă este și aprovizionarea cu arme și muniții. Legătura noastră cu puterile germane a făcut ca până în August trecut această problemă să ne preocupe. Dela rușii nu putem spera nimic, căci ei nu au mijloc pentru dăușii. Francezii și englezii sunt peste mări și țări, așa că orice armament al nostru perdit sau distrus nu mai poate fi înlocuit. Până acum nu suntem în război și cu toate acestea, săbi după aceea și că războiul se va sfârși în Mai.

Și în adevăr, adogă nimitul organ de publicitate, fetița murl, după ce mai întâi primise acasă vestea că tatăl său fusese rănit. Mai rămâne acum să se vadă și dacă războiul se va sfârși atunci când a prevestit visat-areea, adică în luna trandafirilor în frumoasă lună Mai.

Și, fiindcă profetiile se leagă între ele ca cireșile, mai iată încă una, egită acum și mai de curând la iveală. Prima a fost produsă în Franța, a doua e născută în Italia. Pacea din urmă o face cunoscută lumii ziarul «Tribuna».

Iată ce relevază a doua profetie: O fetiță — tot o fetiță — dela Ortona la Mare, a văzut în vis pe Maica Domnului din Constantinopol, încaș foarte venerată din biserică, localității.

Sfânta fecioară i-a dat o salbă ce o purta la gât și i-a spus următoarele: »Italia va intra în război și va lua parte la trei lupte importante, din care va eși victorioasă«.

La 5 metri de dușman.

— Interesanta descriere a unui vizitator al tranșelor franceze. —

Războiul modern a schimbat cu totul regulile luptelor stabilite de cătră tehniciianii militari. În special s'a dat o dezvoltare uriașă sistemului de luptă în tranșele, pentru a apăra trupele de focul nimicitor al artileriei și a le putea asvării la anume împrejurări favorabile asupra dușmanului.

Asupra chipului cum se poartă războiul din tranșele, găsim în ziarul «Le Figaro» o interesantă descriere pe care-un martor ocular o face:

De dimineată am plecat spre tranșele. Iată, mai întâi o căruță parășită, cărări pe jumătate înfundate sub pământul molozos, — un pătrat acoperit cu sfeece ce nu au putut fi recoltate și ale căror rădăcini es de sub pământ ca niște oase calinate, — apoi capătul drumului unde gloanțele germane rad suprafața pământului după ce au trecut pe deasupra tranșelor noastre.

Iată și un biet cal mort trântit pe marginea drumului. Sărman animal!

Stăruul lui care se descompune pe zi ce trece, îmi înspăriă miă. A murit în suferință, de mult trântit pe o parte. Capul dovedește agonia lui dureroasă.

Lângă el se află o bucată de obuz; — colo în lărbă umedă și gălbue el stă nemșcat după fuga lui vertiginoasă.

Acoperișul lui e pătat cu albastru, albastrul ce se vede pe alocurea pe cer; astfel odihnindu-se pe lărbă, bucată aceasta de obuz pare o pată de apă în care se ogîndește o frântură de cer; dar de aproape își pierde înfățișarea lui poetică. El a păstrat din scurta lui trecere prin sudul tunului semnul supunerii materiei sălbătăciunei științifice a omului.

Avem tranșele la toate distanțele, și fiecare dintre ele are câte un nume ales de fantazie, înămplare sau știință. Astfel în sectorul nostru — astfel se numește locul rezervat regimentului — avem: »Tranșea celor o sută de arme«; »Curtina«; »Tranșea de optzeci de metri«; »Tranșea înstelată« și în sfârșit »Tranșea zero«.

În »Tranșea celor o sută« după cum arată numele, o sută de metri stau la rând. Este periculoasă și soldații o mai numesc »Tranșea morței«. — Cur-

tină își datorește numele unui termen militar și este ca un zid uscat flacurile a două bastioane; — »Tranșea de optzeci« se explică singură; — »Tranșea înstelată« se aseamănă, pe hartă, cu o comasă e în formă de stea spre a face front pe mai multe direcțiuni, iar mănunchii liniilor de comunicație seamănă cu coada.

Cât privește »Tranșea zero« se găsește, în mod teoretic, la zero metri de inimic lă de ce. Există o lungă tranșee nelătreruptă de câteva sute de metri, care aparține și germanilor și n. u. a. Ori la un loc oare care, în mod fatal, Prusienii și noi ne întălim. Apoi după lupte inverșunaste din ambele părți s'a construit, de fiecare parte în fatenericului suoceran un braț de pământ care se comunica. Și în d. u. i. decarui zid de pământ, s'a postat câte o gardă compusă din doi-trei oameni care să fie numai urechi. Fiecare în dosul adăpostului său, caută să simtă pe inimic care este așa de aproape și așa de departe de el.

Sunt la cinci metri unii de alții. . . .

Ajung la tranșea zero.

După ce m bătătorit multă vreme poteci încălțite, am ajuns la tran-

șea, apoi de acolo, urmând extrema frontură a postului de observație am ajuns la 5 metri de inimic. Tăcerea cea mai mare stăpânește. Un caporal sta acolo, vârat în noroi, însoțit de doi soldați, doi Corsicani, rezerviști bărbosi, împodbiți ca niște tru-chiuri de maslin. Înșifți în vizuina lor, etau nemșcați, tăcuți, gândit ri.

Din partea germanilor aceeași tăcere: o tenziune nervoasă impresiunantă.

În sfârșit, un șgomot: un glonț german trece; apoi lovituri înăbușite, casmale care rasuna. Sentinela germană, de cealaltă parte a obstacolului vorbește. Deodată două voci strani, departate, guturate și vecine, două glasuri ce ajung până la noi, rasună într'ombă necunoscută și vrăjmașe.

Sunt și ei tot trei. Poate că este vre-un bătrân rezervist din laudsturm care schimbă garda.

Zilele trec astfel în așteptarea încordată a luptei deschise care să pună sfârșit acestei tenziuni nervoase.

Profeții asupra războiului.

Journal des Débats a publicat acum de curând, că o fetiță franceză a spus că a văzut, în somn, pe Maica Domnului care i-a anunțat că tatăl ei o să fie rănit în luptă, că ea o să moară după aceea și că războiul se va sfârși în Mai.

Și în adevăr, adogă nimitul organ de publicitate, fetița murl, după ce mai întâi primise acasă vestea că tatăl său fusese rănit. Mai rămâne acum să se vadă și dacă războiul se va sfârși atunci când a prevestit visat-areea, adică în luna trandafirilor în frumoasă lună Mai.

Și, fiindcă profetiile se leagă între ele ca cireșile, mai iată încă una, egită acum și mai de curând la iveală. Prima a fost produsă în Franța, a doua e născută în Italia. Pacea din urmă o face cunoscută lumii ziarul «Tribuna».

Iată ce relevază a doua profetie: O fetiță — tot o fetiță — dela Ortona la Mare, a văzut în vis pe Maica Domnului din Constantinopol, încaș foarte venerată din biserică, localității.

Sfânta fecioară i-a dat o salbă ce o purta la gât și i-a spus următoarele: »Italia va intra în război și va lua parte la trei lupte importante, din care va eși victorioasă«.

ar azi nu se găsește nici cu 70. Aceste arme nu sunt de o tehnică așa de complicată și, cu toate acestea, conducătorii noștri nici la facerea lor nu s'au gândit. Explicația este simplă; avem alianță militară cu țările germane dela care ne puteam procura armamentul necesar.

Să presupunem că mergem în contra rușilor. Atunci românii vor avea de făcut o invazie în Basarabia. Această invazie din punct de vedere militar nu suferă nici o comparație cu dificultățile unui război în regiune muntoasă. Pe de altă parte armamentul ni-l putem procura dela țările germane cu care suntem în contact direct și cu care suntem legați prin cinci căi ferate.

Ca urmare a succesului militar alături de germani, România va redobândi partea Moldovei răpită de ruși la 1812. Se va întregi Moldova.

Pentru ca românii să merge în contra rușilor și o pregătire de 30 de ani, atătura de putere centrale și mai mult, au înlesnirea de atac. Rușii înfrânți se înlătură dela Dunăre și dela Constantinopol, pentru totdeauna inamicul secular al românilor; și totodată se împlinște o datorie de sânge, desrobind două milioane de moldoveni.

Moratoriul și războiul.

Vorbind de măsurile luate de guvernul român în chestia moratoriului „Viitorul” scrie între altele:

„Mulțumită măsurilor prevăzătoare luate de guvern, care încă de la începutul crizei intervenise pe lângă marile noastre instituții financiare, ca să pălăsească prin prelungiri de scadență pe debitori: a înlesnirii creditului pentru agricultori, prin crearea caselor de împrumut; al întregului complex de măsuri judecătorești cuprinse în circulara adresată tribunalelor de d. ministru al justiției, prin care se pune în vedere acestor instanțe să izeze în mod larg de puterea de apreciere ce le-o dă legea pentru a acorda termene de grație, pășuri cu termene îndepărtate de debitorilor a căror insolvență e datorită împrejurărilor economice prin cari trecem, — mulțumită, zicem, tuturor acestor măsuri, s'au atenuat efectele crizei și s'a evitat paralizarea vieții noastre economice, pe care ar fi produs-o moratoriul intern.

Astfel creditul țării și al particularilor a rămas neștirbit, țara și-a putut continua viața economică și va putea trece, sperăm, fără mari pierderi prin situația anormală de azi.

Din Camera.

— Ședințele de ieri și alaltăieri. —

În ședința de alaltăieri (Mercuri 5 Mai) s'au continuat desbaterile asupra indemnității. Ședința a deschis-o președintele Beđthy la h. 11 fără un sfert. Înainte de a se trece la continuarea desbaterilor însă deputatul Nagy Ferenc, referentul comisiei emise pentru a studia proiectul despre *codul civil* anunță că această comisie si-a terminat munca și își prezintă raportul. Trezându-se la desbaterile asupra indemnității, vorbește primul contele Apponyi.

Acesta declară că fiind indemnitatea chestie de încredere dănsul nu votează proiectul. Roagă însă camera să nu confunde atitudinea lui contrară proiectului cu o reavoință. Dacă dănsul e în contra proiectului, e pentru că acest proiect e prezentat de un guvern în care dănsul nu are încredere. Aceasta însă nu însemnează, că n'ar aproba cheltuielile preliminate pentru purtarea războiului. Oratorul spune, că fiind opozițional trebuie să voteze contra proiectului prezentat de guvern, ca să vadă națiunea cu sentimente independiste, că partidul independentist își face datoria luptând și pe mai departe pentru ființa acestei națiuni. Oratorul critică apoi câteva dispoziții luate în proiectul din discuție spunând totodată că aceste dispoziții au fost luate prea târziu.

Răspunde contele Tisza atât lui Sztérényi cât și lui Apponyi. Prim-ministrul caută să se desvinovățească arătând greutățile, ce a avut să întâmpine în luarea dispozițiilor necesare. Oratorul îndeamnă la armonie și sinceritate în acțiune, la ce deputatul Pető observă:

— Lucrul ăsta ar trebui să li se spună în primul rând Austriacilor, deoarece ce ei nu se poartă astfel!

În ședința de după amiază vorbese deputații Barađs și Mezőssy discutând chestia mai mărunt.

Vorbește apoi ministrul honvezimel baronul Hazai. Acesta constată cu mulțumire, că au succes concedierile în masă ale soldaților pentru lucrările agricole de primăvară.

După câteva interpelări de mai puțină însemnătate ședința se ridică.

În ședința de ieri, 6 Mai, au continuat desbaterile asupra indemnității: Deschizând ședința la h. 11 fără un sfert președintele Beđthy îi face atenție pe deputați, că în sensul a'iniatorilor 232 și 233 al noului regulament de casă al Camerei cu ocaziunea desbaterilor asupra indemnității fiecare orator are drept să vorbească *cel mult o jumătate de oră.*

Primul orator e ministrul de comerț bar. Harkányi. Acesta îi răspunde lui Sztérényi accentuând, că statul a făcut mult pentru muncitorii fără lucru. Amintește, că direcția drumurilor ferate a avut o problemă grea de rezolvit în problema transporturilor câte au trebuit făcute. Mai ales, dacă vom lua în considerare, că aceste transporturi au fost făcute în diferite direcții spre diferite puncte ale țării. Chiar și în Ardeal a fost nevoie să se transporteze trupe puternice. Constată însă cu plăcere, că această problemă a fost rezolvită spre mulțumirea deplină a tuturor factorilor competenți.

Vorind ministrul să mai spună ceva președintele Beđthy îl intrerupe și scoțând orologiul îi face atent, că s'împlinit o jumătate oră, la ce ministrul tace și se așează în fotoliu.

Mai vorbește apoi bar. Ghilányi și deputatul Laehne. Ministrul de agricultură își espune planurile de muncă pentru asigurarea sămănăturilor, iar deputatul Laehne spune, că actuala lipsă simțită de alimente e cauzată de anii răi precedenți.

În ședința de după amiază s'a primit apoi proiectul referitor la indemnitate votându-se în toate trei cetirile.

În fine președintele spune, că conform unor declarații de ale generalului Batlin s'ar fi agnoscat pe câmpul de război dela nord cadavru deputatului Désy Zoltán. În cunoștințare oficială despre această agnoscare însă nu s'a primit. Deci nici nu se va declara încă vacant cercul electoral al acestuia.

În fine ședința se ridică la orele 5 d. a.

Incheierea anului școlar la 22 Mai n. c.

Ziarele din Budapesta publică următorul comunicat:

Considerând deoparte situația economică actuală extraordinară, în urma căreia trimiterea la școală a copiilor e împreună cu mari cheltuieli și alte greutăți, de altăparte considerând, că și mulți părinți au lipsă de brațele elevilor pentru împrăvirea lucrărilor câmpului, — ministrul de culte și instrucțiune a dat astăzi (Mercuri) un ordin, prin care permite ca în toate școlile secundare (gimnazii etc.), în care timpul de instrucție n'a suferit o prescurtare mai mare de 2 luni, să se încheie anul școlar în clasele I—VII pentru elevii ordinari deja cu ziua de 22 Mai, iar esamenalele privatștilor să se țină în ultimele zile ale lunii Mai.

Esamenalele verbale de maturitate se vor ținea însă la termenul obișnuit, adică în decursul lunii Iunie în zilele deja fixate.

Cu privire la celelalte școli medii (școlile civile și superioare comerciale, școlile sup. de fete, gimnaziile da fete, cursurile pentru instructoarele de școle frobeliene, pedagogiile de învățători și învățătoare) ministrul a luat măsuri similare și a imputernicit și pe toate forurile competente bisericești și ia în cazul dat aceleași măsuri.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situația în nordul monarhiei.

Budapesta 6 Maiu. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Trupele aliate progesează cu succes pe întreg frontul. Trupele încă intacte ale dușmanului încearcă să acopere din poziții bineîntărite retragerea repede a trupelor rusești. Atacurile noastre din flanc primejdiesc grav situația forțelor rusești aflătoare în *Beschizi*. Am ocupat regiunile *Jászó* și *Dukla*. Luptele, cari sunt acum în curs de a se apropia vor nimici pe deplin armata III rusească. Numărul prizonierilor transportați până ieri la spatele frontului nostru întrece suma de 50 de mii. Dealtmîntrelea situația e neschimbată. În valea *Orawei* am respins un puternic atac rusec îndreptat în contra înălțimii *Ostry*, și am făcut 700 de prizonieri.

Budapesta 6 Maiu. (Al doilea comunicat de azi al marelui cartier general al nostru.)

Trupele noastre au ocupat și cele din urmă poziții de pe înălțimile dinspre est dela *Biala* și *Dunaiet*. Începând de azi dimineață dela 10 h. orașul *Tarnow* e iarăși în mâinile noastre.

General de divizie *Höfer*, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 6 Maiu. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Aproape pe întreg frontul decurg numai lupte violente de artilerie. Lângă *Ypern* am progresat ocupând măriștea *Vanheule*. Aici am făcut prizonieri câteva sute de soldați dușmani și am capturat 15 mitralieze. Cu ocazia eșirii noastre spre vest dela *Combrès* am făcut prizonieri 4 ofițeri și 135 de soldați francezi și am capturat 4 mitralieze și o puitoare de mine. Am atacat cu succes în pădurea dela *Ailly* prinzând 2000 de soldați francezi, între cari mai mulți ofițeri, și capturând și mult material de războiu.

Spre nord dela *Flirey* dușmanul a pătruns într'unul dintre tranșeele noastre. Pe unele locuri lupta decurge încă, pe celelalte i-am respins pe Francezi pretutindeni.

Pe câmpul de operații dela est: Spre sud și spre sudost dela localitățile *Mitau*, *Sidow*, *Rossieny* și *Calvarja* au atacat forțe mai mari rusești. Le-am zădărnicit însă atacurile. Azi noapte am bombardat cetatea *Grodno*.

Pe câmpul de operații dela sudost: Ariergardele dușmane din *Gulifia-de-vest* au încercat oarecare rezistență; atacul lor însă a fost zădărnicit pe țărmul stâng al *Wyslokei*. Eri seară am trecut *Dukla* am ocupat drumul, care trece priu pasul cu același nume. Spre est dela *Tarnow* până la *Vistula* au decurs lupte până noaptea târziu. Numărul prizonierilor ruși întrece suma de 40 de mii.

Ofensiva generalului *Marvitz* în *Beschizi*, pe valea pasului *Lupkow* progesează favorabil.

Economie.

Peronospora.

Fovețe de apărare împotriva peronosporii viticole.

Între vrășmașii (inimici, dușmani) cel mai mari al vililor se numără și peronospora viticolă, numită în unele locuri și mană.

Peronospora e un mucegaiu (burete), care atacă și pustiește frunzele, florile și bobitele vițelor de viță așa, că în scurtă vreme poate să nimicească

tot rodul viei din an, afară de aceea uscându-se frunzele vițelor, lăstarii nu pot crește, rămân verzi și necopți, iar urmarea este, că pentru anul viitor nu vom avea lemnul de rod; vița întregă se slăbește și, dacă se repetă aceasta vre-o câțiva ani, vița pier. Pagube mai mari decât peronospora numai floxera cășunează vililor.

Cunoscute fiind însă mijloacele de apărare, e de mare însemnătate, ca să ne apărăm împotriva ei înainte de a se ivi.

Apărarea constă în aceea, că stropim vița de vie cu așa numita zamă bordoleză. Aceasta nu e altceva decât apă, în care s'a topit peatră vânăță (sulfat de cupru) și s'a adaus var.

Apă de topit o pregătim în modul următor:

Pentru stropitul dințaiu se folosește la fiecare 100 litri de apă 3/4 kgr. peatră vânăță și tot atata var stâns. (Sub var stâns este a se înțelege, că vând peatra de var punem puțină apă peste ea așa, ca varul să se prefacă numai în praf fin, din praful acesta să ia tot atata ca și din peatra vânăță).

Pentruca topirea să se facă mai iute, peatra vânăță se leagă în un săculeț de pânză rară și se atarnă în jumătatea de apă câtă vom să folosim, iar în cealaltă jumătate de apă punem varul stâns, mestecând bărbătește, ca să se topească bine în apă.

După ce s'a topit peatra vânăță, turnăm în soluțiunea aceasta laptele de var, străcurându-l prin o săță veche ca pietricelele de prin var să nu ne strică stropitoarele și apoi amestecăm mereu. Dacă apă de stropitoare colorarea abastără a cerului, aceasta dovedește, că am pus var de ajuns în zama bordoleză, iar la caz că ar fi mai rămas ceva din laptele de var, punem în apă de stropit tot atata apă curată.

Despre aceea că pus-am var de ajuns ne mai putem convinge și așa, că cumpărăm din farmacie (apotecă) de vre o câțiva bani hârtie roșie de lacmus și cu aceasta cercăm zama bordoleză. Dacă hârtia roșie se învinețește aceasta dovedește, că am folosit var de ajuns. Dacă rămâne însă roșie, mai punem puțin lapte de var până ce hârtia învinețește.

Zama astfel pregătită o stropim cu ajutorul stropitoarelor (proștelor, tulumbeilor) anume făcute spre acest scop. De câteori umplem stropitoarea mestecăm bine apa de stropit din butoiu sau din ciubărul, în care am făcut-o, și o străcurăm prin săță ca să nu intre gura în stropitoare. E bine dacă și în decursul stropitului se scutură (clătină) stropitoarea din spate pentruca să se amestece zama din ea.

Pentru întâiaoară se stropeste când lăstarii au 8—10 frunze, adică pe la mijlocul lunii Mai, a doua oară la 14—20 zile după stropitul întâiu, a 3 a și a 4-a oară în lunile Iulie și August.

Pentru stropitul al doilea și celelalte se va lua 1 kgr. de peatră vânăță la 100 litri apă și tot atât var stâns. Mai multă peatră vânăță nu e de lipsă să se iee, de oarece mărește numai cheltuielile, fără a avea succes mai mare.

La stropit să îngrijim, ca zama să ajungă peste tot locul, va să zică nu numai frunzele, ci și clorhina precum și florile, boabele și lăstarii să fie stropiți, căci peronospora îi atacă și strică și pe acestia.

Zama bordoleză să se facă numai în ziua în care se și fotosește, de oarece dacă stă, perde din putere.

Timpul cel mai periculos pentru viță este, când după o ploie măruntă urmează căldură mare, căci atunci se ivește peronospora mai tare și în asemenea cazuri, dacă via e în nestropită, o stropim fie chiar și pe ploaie, de oarece numai așa putem împedece livrea și lăjirea peronosporiei.

Apărarea contra peronosporiei trebuie să fie totdeauna prevenită, adică înainte de a se ivi peronospora. Frunzele atacate noi nu le mai putem vindeca cu nici un fel de praf sau stropit deci trebuie să avem grijă să stropim la vreme de oarece orice întrelăsare aduce pagube mari după sine prin pierderea în mare parte a recoltelor și prin necoacerea coardelor de rod pentru anul viitor.

Sibiu, 1 Maiu 1915.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Pant. Lucața, Victor Tordășianu, president, secretar.

ȘTIRI.

— 6 Mai n. 1915.

Distincțiuni. Monitorul ministeriului de honvezi publică distingerea d-lui *Lazare Giurgea* sergent de stab cu medalia de argint pentru vitejie cl. II.

Cu recunoștința și lauda Comandamentului suprem al puterilor balcanice pentru ținută vitejească în fața dușmanului — medalia de bronz — au fost distinși următorii: locotenentul Victor Macaveiu dela reg. 63, sergentul Ediseu Cocis, caporalii Ioan Moldvin, George Panta, fruntașul Ioan Păș și inf. Ioan Iunariu — toți din reg. 31; sergentul major Lazar Drea, sergentul Nicodim Valea, caporalul Andreu Opătan, fruntași Ioan Faur, V. Furdu, infanteriștii Ioan Hațegan, Simeon Ionaș, George Kadu, gornisti A. Crăciun și Vasile Puja — toți din reg. de inf. Nr. 50; caporalii Petru Moșoșan, Simon Mastan, infanteriștii Danil Covaci și Toma Peiruta toți din reg. 51; sergentul major Ioan Pacu, sergentul Ioan Vancu, capo alui Alexandru Corelu — toți din reg. 62; sergentul Florian Cristea, caporalii Avram Muntean, Ioan Tomoiu, Petru Muntean, Basiliu Dicu, Alexandr. Beu, fruntași Valer Dura, infanteriștii Nistor, Aron Lupu, Lazar Iula din reg. 64. Locotenentul Toma Dărăbaș din reg. 50.

Avansamentul din Mai. Alaltăieri a apărut monitorul acestei, în care se publică numele ofițerilor din armata activă și de rezervă, cari au fost avansați în luna Mai. Avansamentul de Mai cuprinde numele a 12.000 ofițeri și funcționari militari, cari au fost avansați.

Scrisoarea unui prizonier român. Ziarele bucureștene publică următoarea scrisoare:

Moscova, la 30 Martie 1915.

Onorată redacțiune.

Dați-mi scuză, că vă cercetez cu știrile mele, ca necunoscut, dar sunt nevoit a cere ajutorul fraților din România, spre a-mi ajunge scopul. Azi o lună, am căzut în prisoare rusească în luptele din Carpați. Am fost greu rănit în piciorul stâng fiindcă am căpatat 10 plumbi din *Maschinen-Gewehr*. Am scris și am telegrafiat acasă, dar încă n'am primit nici un răspuns. Pentru aceea vă rog a face de cunoștință măcușei mele soarta mea, adăogând, că acum mai am numai două răni; celelalte s'au vindecat deja și acestea se vindecă foarte frumos.

Adresa ei este: *Văduvei lui Fetru Biltz-Dancuș; jud. Marantoroș, Ungaria.*

Vă mulțumesc înainte și rămân cu toată stăruință.

Adresa: Ioan Biltz-Dancuș, sustric ofițer, Moscva. Cadet, I. Biltz-Dancuș Ev. Kukuations Spital M. 12.

Am reprodus această scrisoare ca astfel să ajungă la adresa celor în drept.

Moartea »Regelui naiului«. Din Ploiești se anunță: Marți a încetat din viață, la locuța sa din str. Spătar 24, Angheluş Marinescu, vestitul naist, care a dus falma țării noastre prin toate orașele mari din lume. Decedatul era medaliat de mai toate casele regale și imperiale de prin țările pe unde a cătat. Cu Angheluş, se poate spune că a dispărut »regelul naiului«. El a murit în neagră mizerie, și va fi înmormântat din ofrande publice.

Pentru văduve și orfanii ostașilor căzuți. Cu prilejul masului, oficiat la 5/18 Aprilie c. în Bilia *Cugud* (lângă Alba-Iulia) prin preoții: George Munteanu, Io n Burghianu, Io n Bogdanu, Zoharie Mihăilănu, Ioan Hunda și Stola Bobes, s'a adunat 20 cor. în tavorul fondului Andrei Baro de Șaguna pentru ajutorarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostașilor noștri căzuți pe câmpul de onoare.

Pentru prinos exprimă sincere mulțumite în numele Reuniunii meseriașilor sibiieni: Victor Tordășianu, preșident.

Muzică la promenada de jos (capela orașului) Vineri la orele 5 după amiază.

Cancelaria avocațială a d-lui dr. Emil Babeș în Budapesta începând din 3 Mai st. n. să află: VIII. Szentkirályi utca 16. /: Grof Zichy palota /

Un câne de vânat de culoare închisă cu pete gabine se află prins la poliție. Proprietarul îl poate lua în primire.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea